

Respiro

Emanuele Crialese, 2002

Grazia viu a Lampedusa, presonera de les convencions i dels seus anhels de llibertat. Només la mar serà per a ella una fugida

Emanuele Crialese

Aquesta és la segona pel·lícula escrita i dirigida per Emanuele Crialese. La primera fou *Once we were strangers* (1998) amb la qual ja va guanyar un premi al Festival de Sundance. Ara, aquest director, que ja portava deu anys vivint als Estats Units, descobreix Lampedusa, una petita illa al sud-est de Sicília, on va trobar la inspiració per a *Respiro*.

Allí es va enamorar de la gent, de la seva manera de ser i de fer, del paisatge desolat i polsenc, i el fort contrast amb el blau del Mediterrani. I sobretot, de les històries que hom contava. Va quedar-s'hi a viure durant vuit mesos, durant els quals va decidir escriure un conte. El resultat va ser un llargmetratge inspirat en una de les llegendes que la rica tradició de l'illa explica.

Lampedusa

Presenta la vida del poble amb un gran realisme. Els homes es dediquen a la pesca i les dones els assisteixen. Bells paisatges i una

vida tant idíl·lica com cruel. Només els dies de festa la gent coincideix en les seves passejades al centre de la plaça. Tot és conegut i tot està establert. Els personatges no parlen molt, però les seves mirades i actituds reflecteixen el caràcter de qui ha nascut en una illa com Lampedusa.

A l'illa hom contava la història d'una dona que no s'adaptava a la vida local i que només pensava a marxar. Grazia (Valeria Golino) és aquesta dona real, mare de dos adolescents i un nen, no s'adapta a la vida avorrida del poble i només pensa en donar sortida a les seves ànsies de llibertat. Aquesta actitud no queda exempta de contradiccions i canvis d'humor en enfrontar-se a la impermeabilitat moral i social dels seus veïns. Només el mar, la platja, la salven (la contenen) de la intolerància i la miserable vida hipòcrita. En la seva contemplació troba la profunditat, la pau.

Però aviat es converteix en l'objecte d'incomprensió de la majoria, que acaben convencent el seu

marit, Pietro (Vincenzo Amato), de la conveniència i necessitat d'ingressar-la en un institut psiquiàtric per tal de practicar-li una mena de guariment.

La fugida

La pel·lícula es converteix en un retrat d'aquesta dona i dels seus fills, que són conscients que la seva mare no vol acabar els seus dies a l'illa. Davant l'amenaça de tothom, inclòs el seu marit, i amb la complicitat dels seus fills, especialment de Pascuale, el fill gran, decideix amagar-se. Un bon dia apareix la seva roba a la vora del mar i d'ella no se'n torna a saber res més.

A partir d'aquest moment, el film perd el caràcter realista descrit fins al moment i comença a transcórrer per la fauna, la màgia i el misteri. Tot el poble, pres pel remordiment, inicia una pregària conjunta per ella i pel seu retorn. Aquest canvi és necessari per justificar el pas a la llegenda i a l'ambigüitat d'una història, que queda com suspesa en un temps mític.

La llegenda conta que les pregàries van fer que el mar la retornés a la vida i a una existència plàcida amb la seva família i el seu poble.

Per acabar

El director definia així el sentit de la pel·lícula: «*No quería que la película fuera realista o naturalista. Pretendía mantener un tono mágico o de leyenda. No me interesaba realizar un documento social sobre la vida en la isla. Tampoco me interesaba vender una imagen de postal como en otras películas italianas. Quería reflejar la magia que transmite el lugar, alternándola con la más cruda realidad.*».

No és la primera vegada que es fa un intent d'aproximació a la vida quotidiana d'una població així i a l'anàlisi dels seus conflictes, que són conflictes universals. La descripció d'aquest ambient és interessant, però la història en la qual es basa la pel·lícula fa difícil de centrar-hi l'atenció. Li manca profunditat i planteja algunes situacions poc creïbles. Malgrat això, és molt recomanable pel treball de fotografia i pel mar, que en tota la pel·lícula apareix com a símbol de llibertat.

La pel·lícula fou un èxit a Itàlia i va rebre el premi del públic al Festival de Cinema de Cannes de 2002 i també va aconseguir el Gran Premi de la Setmana de la Crítica. En canvi, va passar desapercebuda a la secció *Zabaltegui*. *Perlas de otros festivales*, a San Sebastià.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Emanuele Crialese

Guió: Emanuele Crialese
Producció: Domenico Procacci
Fotografia: Fabio Zamarion
Música: John Surman
So: Pierre-Yves Lavoue
Muntatge: Didier Ranz
Nacionalitat: França, Itàlia
Any: 2002
Durada: 90 minuts

Equip artístic

Valeria Golino: Grazia
Vincenzo Amato: Pietro
Francesco Casisa: Pasquale
Veronica D'agostino: Marinella
Filippo Pucillo: Filippo
Emma Loffredo: Nonna
Elio Germano: Pier-Luigi

Filmografia

2002

Respiro

1998

Once We Were Strangers